

Справжніх друзів багато не буває!

Віктор Першко

Більше тижня минуло від того дня, коли розпочалася історія офіційних контактів між керівниками Романівської селищної ради, що на Житомирщині, та муніципалітетом Юва, що належить провінції Південний Саво, яка розташована у південно-східній частині Фінляндії.

Жителі Романова звернули увагу на новину та фотографію, що зафіксувала момент відеотрансляції спілкування між керівниками Романівської громади та керівництвом муніципалітету Юви. Ця подія, по суті, стала стартовою відміткою налагодження партнерських стосунків між муніципалітетом Юви та Романівською селищною радою. Про те, як і з чого розпочався процес налагодження контактів між фінською комуною (громадою) та Романівською селищною радою, у Романові, та й загалом на Житомирщині вже неодноразово розповідали. Історія про народні костюми сценічно-театрального призначення, які відправили на адресу сучасного перебування у Фінляндії жительки селища Романів, майже всі знають чи хоча б чули із розповідей. І тепер настав час познайомитися із фінським муніципалітетом ближче й конкретніше, а в перспективі ці зв'язки призведуть до співпраці серйознішого рівня.

Звісно, для Романова і загалом для Житомирщини інформація про знаходження містечка Юва майже нічого не каже. Те, що Юва належить до провінції Південний Саво, також нічого не говорить ні романівчанину, ні житомирчанину. Зрозуміло чітко – це десь далеко, і поки що жодних відомостей про місто Юва у Романові не зібрано. Якщо

розпочати створювати уяву про нашого нового партнера із Фінляндії, то доїхати до Юви можна автомобілем від Хельсінкі десь за дві-три години. Від столиці Фінляндії до містечка Юва не більше 270-ти кілометрів. Ще ближче від столиці розташоване місто Міккелі, яке є адміністративним центром провінції Південний Саво. За нинішніх умов дістатися із України до Фінляндії можна автобусним/автомобільним сполученням, що пролягає через Польщу, Литву, Латвію та Естонію. Далі – паромна переправа, і за годину – Фінляндія.

Стосовно економічної специфіки Юви, то щось конкретне сказати важко. Головна галузь місцевої економіки – курортно-туристичний бізнес та рекреація. Юва має зручне розташування і логістичну привабливість, що, в принципі, не відрізняє її від сотень інших міст та містечок Фінляндії. Що може привабити українців і зокрема романівчан в одному із муніципалітетів Фінляндії? В принципі – все, що завгодно. Адже, попри відсутність чорноземів, покладів корисних копалин, інших потенційно привабливих джерел та ресурсів, місцева економіка винятково успішно задовольняє і виконує усі покладені на муніципальну владу функції. Тому найперше, чим може поділитися із Романівською селищною радою муні-

ципалітет Юви, – це організація публічної влади, ситуація та стан розвитку комунального господарства, шкільництва, туризму та курортного господарства. Якщо система організації роботи польських обшин та громад нам в Україні добре відома, то відтепер так само бажано було б вивчити і знати ті секрети діяльності фінського муніципалітету на прикладі та у процесі контактування із владою містечка Юва. Адаже, попри магістральну орієнтацію жителів містечка Юва на заробітки у сфері туризму, готельного бізнесу, тут бездоганно діють підприємства з переробки всього, що потрапляє в поле життєдіяльності зовсім невеличкої агломерації. Тому **фінський досвід раціонального, енергоощадливого використання та переробки природного потенціалу і сировини можуть стати для романівчан справжнім відкриттям і водночас зможуть послужити могутнім та переконливим прикладом раціонального господарювання.** Це – найголовніший вектор очікуваної співпраці між Романовим та муніципалітетом ЮВА.

Звісно, подальша співпраця, яка щойно розпочинається, має бути максимально уважною, педантично вивреною, скрупульозно прорахованою насамперед із боку української громади.

Так само очевидним є найбільш вірогідніша форма поки що очікуваної співпраці, яка має розпочинатися із обміну представницькими делегаціями між Романовим та містечком Юва. Оскільки порівняльна ситуація економічного стану України та Фінляндії нині є зрозумілою, то вчитися, переймати досвід, запозичувати підходи, навички та технології мають романівчани. І сьогодні це є і нашим завданням, і обов'язком, і викликом. Ну і, звісно ж, що і шансом. Тому підготовка до такої важливої роботи має розпочинатися негайно після факту першого контактування та факту підписання меморандуму про співпрацю. Зрештою, до складу майбутньої делегації від Романівської селищної ради, яка поїде із гостовим візитом до нового партнера у Фінляндії, мають увійти люди (жителі, активісти, чиновники), які чітко уявляють предмет можливої цікавості у системі організації муніципальної влади Фінляндії. Знову ж таки вже перший візит романівчан до муніципалітету міста Юва має бути оснащений певними пропозиціями для співпраці між Україною та Фінляндією якраз-таки на базі романівської землі. Із можливим залученням сюди капіталу фінського походження.

Зрештою, нам, українцям, варто запам'ятати, що партнерство на рівні

Пожежне депо у Биківці відкрили на офіційному рівні

с. 2

Що принесла середа, 18 вересня? Ми сподівалися на золото!

с. 4

Із черліденгом справились! Тепер осідлаємо і регбі!

с. 4

окремих муніципальних громад, так само, як і потенціал так званої народної дипломатії, сьогодні є одним із наріжних каменів посилення нашого економічного розвитку, що веде до головного – зміцнення позицій держави Україна на світовій арені. В зв'язку з цим налагодження дружніх партнерських стосунків із муніципалітетом Юви має бути підкріплене увагою до розвитку наших взаємозв'язків із громадами Польщі та Литви, з якими ми маємо вже традиційні взаємозв'язки.

Не обминаймо ініціативи та можливості, які шукає і знаходить для усіх громад Житомирщини Житомирська обласна адміністрація. Нещодавні декларації про співпрацю між Житомирщиною та американським штатом Індіаною також вселяють певні сподівання та теплять неабиякі надії. Тому до таких контактів і спроб знайти нових партнерів і друзів ми маємо поставитися із абсолютною серйозністю і пильною увагою. Це – вимога часу і нагальне завдання для нас і для наших нащадків.

Пожежне депо у Биківці відкрили на офіційному рівні

Віктор Першко

17 вересня 2024 року у селищі Биківці відбулася дуже визначна подія.

Цього дня за присутності керівників Романівської селищної ради, представників обласного керівництва ДСНС у Житомирській області у селищі офіційно відкрилося пожежне депо, відновлене завдяки співпраці пожежних-добровольців із Биківки із міжнародними структурами із Польщі, які ще у 2021-му році взялися за справу відновлення у Биківці осередку протипожежного захисту. Тоді, коли стартував підтриманий міжнародними донорами проект «Вогнеборці. Вдосконалення цивільного захисту в Україні на місцевому рівні», здавалося, що все відбудеться у максимально стислі терміни.

Але сталося якраз так, як не гадалося. Про підготовку та ремонтні роботи у приміщенні колишнього депо наша газета неодноразово писала. Загалом історія із облаштуванням відновленого депо у Биківці має трохи давню, дивовижно складну і не завжди веселу історію. Спочатку все було так, як треба, як передбачалося, як думалося і мріялося. Хлопці (реально поважні чоловіки, яких добре знає вся Биківка, а тепер і не тільки) об'єдналися у добровільну протипожежну дружину, пройшли кількарізове навчання і навчалися працювати із всілякими механізмами та пристосуваннями під час гасіння пожежі.

Найдовша затримка і найважчий етап становлення відновленого депо у Биківці пов'язані із надходженням до селища пожежного автомобіля. У 2022-му році по-

жежний автомобіль із Польщі, який мав приїхати до Биківки, потрапив у регіони, де проходили бойові дії (Київщина) і де пожежна техніка була конче потрібна. Пізніше, коли ворога було витіснено за межі Київщини, Чернігівщини та Сумщини, керівництво ДСНС пообіцяло компенсувати обіцяний для биківського депо автомобіль. Ще пізніше, на межі 2022-го і 2023-го років, у Житомирі було визначено автомобіль, який раніше був на чергуванні в одній із пожежних частин обласного центру, а тепер мав бути доправлений до Биківки. Історія із оформленням документації щодо передачі цього бувалого автомобіля ЗІЛ-131 із Житомира до Биківки тривала не один місяць, і зрештою на початку 2024 року автомобільний ветеран-пожежник наре-

шті прибув до Биківки. Тут він потрапив до рук місцевих умільців, які ще два-три місяці наполегливо привчали стару техніку до бездоганної роботи на пожежах, що цьогогоріч знову стали частішими і дуже небезпечними. Одна лише історія із заміною бензонасоса у старенькому ЗІЛ-131 варта окремої розповіді. Але віднедавна бензонасос від колишньої «Волги» ГАЗ-31 встановлений на пожежному автомобілі, і з тих пір механізм працює стабільно і справно. Щодо тих вже більше як десятка випадків, коли пожежні із Биківки виїздили на гасіння пожеж, на протидію та ліквідацію загорянь у лісі, у полях, де горіла суха трава, то тут і автомобіль, і люди, які виїждять на боротьбу із вогнем, проявили себе дуже вправними і надійними діями.

Вогнеборці гасять пожежі і безпосередньо із автомобіля, який має чотиритонний водний запас, і за допомогою спеціальної помпи, яка працює у більш економному режимі, споживаючи куди менші об'єми пального. До речі, проблема пального для заправки автомобіля ЗІЛ-131 видається сьогодні найбільш гострою, адже вартість бензину сьогодні вже давно вражає побутового споживача і продовжує зростати надалі. Тому до всіх інших проблемних питань, які існують у роботі биківських пожежних, додається постійно актуальна і важка для вирішення проблема постачання і заправки пожежного автомобіля бензином.

Зрештою, автомобіль у Биківці працює, пожежна дружина биківських добровольців набуває досвіду і здобуває авторитет своєю наполегливою роботою, злагоженістю і готовністю прийти на допомогу людям у хвилини стихійного лиха чи надзвичайної події. 17 вересня 2024 року у Биківці офіційно відкрито осередок, який вже давно працює і показав свою життєздатність. Відтепер у биківчан є сподівання на те, що вже у недалекому майбутньому (не будемо випереджати час) у Биківці постане не просто відроджене і відремонтоване пожежне депо, а сучасне, модерне депо, облаштоване згідно з європейськими стандартами. Наміри і конкретні плани побудови сучасного депо у Биківці вже озвучені, а коли саме новобудова у Биківці зможе прислужитися місцевим пожежним, поки що невідомо. Єдина обіцянка, яку вже оприлюднили у Романові, а відтепер і в Биківці, стосується запевнення у тому, що на цей раз історія із побудовою нового депо буде значно коротшою, аніж попередня, коли депо у Биківці просто відроджували. Що тут ще сказати: лише те, що поживемо – побачимо.

Він вартий пам'яті і доброї згадки

Раптова і справді несподівана смерть заступника голови Житомирської обласної ради Володимира Ширми стала новиною, яка шокувала навіть звиклих до неприємних і печальних новин людей.

Адже якраз Володимир Ширма виявився одним із небагатьох керівників обласного масштабу, який беззмінно і упродовж всього періоду після подій на Євромайдані у 2014-му році перебував на капітанському містку обласної влади Житомирщини. Будучи обраним першим заступником голови обласної ради у 2015-му році, він вже за рік змушений був взяти ношу керівника ради у свої руки і перебував на посаді голови Житомирської обласної ради до осені 2020 року. Це був період дуже відповідальних пошуків і дуже непростих рішень у процесі проведення реформи із децентралізації влади в Україні, коли мова йшла про утворення територіальних громад.

У 2020-му році Володимир Ширма знову обирається до обласної ради і знову, як і п'ять років тому, входить до складу її

керівництва. Це не було випадковістю чи вийшло так лише внаслідок випадкового збігу обставин. Сьогодні багато хто змушений це усвідомити і визнати, що він таки вмів досягати компромісів, прагнув злагоженості у роботі і робив дуже багато, аби обласна рада працювала за найскладніших обставин. Найскладнішим для Житомирської обласної ради періодом став початок широкомасштабного вторгнення російської навали на територію України і зокрема на територію Житомирщини. Так сталося (і знову це не випадковість), що саме Володимиру Ширмі довелося більше як півтора року виконувати обов'язки голови Житомирської обласної ради. Можна просто сказати, що це було нелегко, але куди важливіше зрозуміти і усвідомити, що об'єднати депутатський корпус обласної ради у єдиний життєздатний і спроможний механізм взагалі було надскладною справою. Зрештою В. В. Ширмі це вдалося. Йому вдалося вирішувати багато складних, зневацька виниклих малих і великих проблем, що стосувалися діяльності, роботи, а іноді й долі певних комунальних підприємств, установ та організацій Житомирщини.

Зовні Володимир Васильович завжди випромінював життєвий оптимізм, неабияку витримку і бажання вирішити виниклу проблему у можливий спосіб. Здебільшого це йому вдалося, хоча чого коштували пошуки рішень, скільки сил та енергії забирали у Володимира Ширми зустрічі, дискусії, депутатські прийоми та подорожі у всі без винятку куточки Житомирщини, ніхто й ніколи не скаже. Слід зауважити, що Володимир Ширма був справді багатогранною і, без сумніву, непересічною особистістю, яка однаково уважно ставилася до потреб своїх земляків-емігрантів, яка затята і наполегливо прагнула культивувати на Житомирщині давно улюблене спортивне захоплення часів молодості – гру у волейбол. Загалом Володимир Ширма ще довго залишатиметься у пам'яті жителів громади області як людина, що по-справжньому захоплюється спортом, бджільництвом, історичним краєзнавством і низкою інших питань щоденно-побутового характеру, які вимагали уваги і компетентності у ході їхнього вирішення.

Безумовно, в особі Володимира Ширми Житомирщина втратила дуже досвідченого керівника, непересічну людину, яка знала ціну людського таланту і вміла його оберігати. Тому й пам'ять про Володимира Васильовича збережеться надовго, і пам'ять ця буде доброю, а задати Володимира Ширму незлим і тихим словом нам ще доведеться не раз.

Коротко про головне

- Данія передасть Україні ще одну партію винищувачів F-16.
- Зеленський підписав закон, який визначає Сили безпілотних систем як окремих рід ЗСУ.
- Крипторинки зріс на 2,7% за тиждень.
- У Дії з'явилися гранти на навчання.
- У Раді підтримали підвищення податків: військовий збір зростає до 5%, нові податки для ФОП та банків.
- «Національний кешбек»: перші 177 тисяч українців бачать у Дії нараховані кошти.
- Окупанти вкрали українського зерна на майже мільярд доларів, – The Wall Street Journal.
- Фонд держмайна виставляє на приватизацію найстарішу солеварню в Україні.
- Кабмін не передбачив фінансування виборів у 2025 році.
- Ціни на помідори в Україні зросли до семирічного максимуму.
- Через підвищення акцизу сигарети в Україні значно подорожують.
- З 18 вересня запрацює «Дозвіл: для бізнесу стане доступна перша послуга».
- В Україні за сім місяців зросло свинопоголів'я – УКАБ.
- Споживання енергії знизилось через осінню погоду – Укренерго.
- Кабмін призначив трьох міжнародних аудиторів НАБУ.
- Імпорт мороженої риби за 8 місяців скоротився на 3,4%.
- У Туреччині випробували свій «Сталевий купол» – нову систему ППО.

#SuperCoins for Superhumans

Допомагай суперлюдям
повернути суперможливості!

Стартувала благодійна акція Національного банку України зі збору монет на потреби поранених українських військових

З метою збору коштів для допомоги українським військовим, які постраждали внаслідок бойових дій, Національний банк України разом із Superhumans Center (сучасна клініка, що спеціалізується на протезуванні, реконструктивній хірургії, реабілітації та психологічній підтримці постраждалих від війни) організував акцію, яка передбачає збір монет номіналами 10, 50 копійок, а також 1, 2, 5 та 10 гривень.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ?

Зберіть монети і принесіть їх у найближче відділення одного з банків-партнерів акції: АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк», АТ «ПУМБ» та перекажіть кошти на рахунок Superhumans Center.

Перелік відділень та реквізити можна знайти за посиланням: <https://promo.bank.gov.ua/super-coins/#section-10>.

Банки-партнери отримують монети від населення та перераховують такі благодійні внески на рахунок Superhumans Center на потреби українських військових, які постраждали внаслідок бойових дій.

Термін проведення акції – з 09 вересня до 29 листопада 2024 року.

Вчаться водити потяги та керувати будівельною технікою: чому все більше українських жінок обирають чоловічі професії

Відтік робочої сили за кордон та мобілізація значно вплинули на український ринок праці під час війни.

Щоб подолати кадрову кризу, роботодавці все частіше наймають жінок на посади, які традиційно вважаються чоловічими. Які нетипові професії тепер обирають жінки та що готовий зробити бізнес, аби заповнити вакансії – з'ясував Центр громадського моніторингу та контролю.

Подолання кадрової кризи

Нещодавно в Україні стартував пілотний проект з підготовки водійок автобусів. Після завершення навчання жінки зможуть працювати на цих посадах. За словами заступника міністра розвитку громад, територій та інфраструктури Сергія Деркача, кадрової кризи зачіпає майже всі галузі. У сфері перевезень, як вантажних, так і пасажирських, нестача кваліфікованих фахівців відчувається особливо гостро.

«Тільки в регіонах потрібно понад 6 тисяч водіїв автобусів на внутрішніх маршрутах. Тому одним із завдань держави є створення доступних умов для перенавчання та отримання нових навичок, зокрема для жінок», – зазначив посадовець.

Навчальні програми, що дозволяють жінкам освоїти про-

фесії, які раніше здебільшого виконували чоловіки, стали поширеним явищем. Наприклад Київський метрополітен оголосив набір на курси для машиністів та машиністок електропоїздів. Раніше на цій посаді могли працювати лише чоловіки, але у 2017 році Міністерство охорони здоров'я скасувало наказ, що забороняв жінкам працювати за понад 450 професіями.

Крім того, на базі Немішаївського фахового коледжу в Київській області запрацювала Школа операторів будівельної техніки для жінок. Також дев'ять українок нещодавно успішно завершили курс «Монтувальниця сонячних

електростанцій», організований Greenpeace.

Переорієнтація ринку праці

Державна служба зайнятості відзначає, що ринок праці поступово змінюється, залучаючи жінок до робіт, які раніше вважалися суто чоловічими. Серед вакансій, які тепер обирають жінки, – машиністи насосних установок, кранівники, вантажники, гірники, слюсарі-ремонтники та інші.

У 2023 році з 158 тисяч жінок, працевлаштованих за допомогою Служби зайнятості, 677 обрали професію оператора заправних станцій, 253 стали машиністками насосних установок, а 14 – водійками навантажувачів.

Особливості процедури усиновлення дітей, евакуйованих за кордон

Ще минулого року українці, що мешкають в Україні, отримали можливість усиновлювати дітей, евакуйованих за кордон із закладів цілодобового перебування.

Ці діти виїхали у складі організованих груп у супроводі персоналу закладів через напад росії. Нині за кордоном залишається понад 2 тисячі дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Днями уряд ухвалив постанову, розроблену Мінсоцполітики, яка вдосконалює механізм повернення дітей в Україну. Зокрема, пріоритетним є повернення в сімейні форми виховання.

Міністерство соціальної політики і Державна служба України у справах дітей нагадують механізм усиновлення евакуйованих дітей.

НОРМАТИВНА БАЗА

Процедура усиновлення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, евакуйованих за кордон через російську агресію

у складі закладів цілодобового перебування, визначена Постановою КМУ № 905 від 08.10.2008 зі змінами, внесеними Постановою КМУ № 576 від 01.06.2023.

ХТО МОЖЕ УСИНОВИТИ ЕВАКУЙОВАНУ ДИТИНУ

Усиновлювачами можуть стати громадяни України, зокрема зі статусом ВПО, які постійно проживають на підконтрольній Україні території, крім територій, наближених до зони бойових дій.

НЕ можуть бути усиновлювачами іноземці, а також українці, які тимчасово або постійно проживають за кордоном або на окупованій території.

ЯКІ ПЕРШІ КРОКИ ДЛЯ УСИНОВЛЕННЯ ЕВАКУЙОВАНОЇ ДИТИНИ

Родина або людина, яка планує усиновлення, проходить стандартні етапи, передбачені для кандидатів в усиновлювачів: подає заяву і пакет документів, проходить навчання, отримує довідку про навчання.

УСИНОВЛЕННЯ ДИТИНИ ІЗ ЗАКЛАДУ, ЕВАКУЙОВАНОГО ЗА КОРДОН

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕДУРИ

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

Державна служба України
у справах дітей

ДЕ ОТРИМАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ЕВАКУЙОВАНИХ ДІТЕЙ

Такі дані мають служби у справах дітей обласних і Київської міської державної адміністрацій та Державна служба України у справах дітей.

Після отримання інформації про дитину кандидат/ка отримує направлення на знайомство.

З документами дитини, зокрема медичними, кандидатів знайомить працівник обласної служби у справах дітей або Державної служби України у справах дітей.

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ОСОБИСТЕ ЗНАЙОМСТВО З ДИТИНОЮ

На початку може відбутися онлайн-знайомство – за згодою кандидатів в усиновлювачів.

Особисте знайомство в країні тимчасового перебування дитини є обов'язковим. Якщо один з подружжя обмежений у праві виїзду за кордон, він знайомиться з дитиною онлайн, а до дитини їде другий з подружжя.

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ПОВЕРНЕННЯ ДИТИНИ З-ЗА КОРДОНУ

Кандидат/ка в усиновлювачів оформлює опіку/піклування над дитиною, і дитина влаштовується до родини ще до рішення суду. Проходять додаткове навчання не потрібно. Опіка встановлюється на 3 місяці і за потреби продовжується до винесення рішення суду. Упродовж перших трьох місяців кандидати(т/ка) в усиновлювачів мають подати до суду заяву про усиновлення.

Висновок про стан здоров'я дитини, її фізичний і розумовий розвиток може оформлюватися після повернення дитини в Україну.

Джерело: Пресслужба
Мінсоцполітики

Із черліденгом справились! Тепер осідлаємо і регбі!

Момент урочистого нагородження кращих вчителів і тренерів Романівщини

Віктор Першко

Напередодні Дня фізичної культури та спорту України у всіх містах і селах держави відбуваються урочистості, проводяться заходи із відзначення кращих педагогів, тренерів-наставників, які виховують у наших дітей не лише навички та традиції здорового способу життя, але й навчають спортивну юнь секретам майстерності на футбольних чи волейбольних майданчиках, на борцівському килимі, на доріжках басейнів чи легкоатлетичних стадіонах, спортивних тирах тощо.

13 вересня 2024 року педагогів навчальних закладів Романівської селищної ради, тренерів-викладачів Романівської ДЮСШ привітали із професійним, дуже шанованим у народі святом, яке в Україні щороку відзначають у другу суботу вересня.

Слід зауважити, що вчителі фізичного виховання навчальних закладів Романівщини у минулому навчальному році працювали дуже наполегливо і плідно. Практично у кожному із п'яти видів спорту, які були включені до програми змагань «Пліч-о-пліч», команди від навчальних закладів Романівської селищної ради виступили дуже достойно, отримавши перемоги на регіональному рівні і тричі потрапивши на районний рівень змагань. Це в дуже складних умовах, коли організатори змагань запропонували майбутнім учасникам вкрай стислі терміни для тренувань та підготовки спортивних команд до участі у змаганнях. Це тоді, коли правила та критерії відбору учасників змагань «Пліч-о-пліч» оголошувалися ледь не за тиждень до їхнього початку.

Але вчителі і тренери навіть у таких умовах зуміли підготувати дітей до змагань з практично усіх видів спорту. Відтепер у новому 2024/2025 навчальному році програма змагань «Пліч-о-пліч. Всеукраїнські шкільні ліги» поповнилася ще двома видами спор-

тивних змагань. До торішніх баскетболу, футзалу, волейболу, черлідінгу, спортивного орієнтування відтепер додається ще й гандбол (ручний м'яч) та регбі-5. Цю новину, яку вчителям фізвиховання сповістили якраз напередодні їхнього професійного свята, назвати позитивом аж ніяк не виходить. Організатори проведення «Пліч-о-пліч» заявили, що два нових види змагально-спортивної програми запроваджені із метою залучення до занять фізкультурою та спортом все більшої кількості дітей. Проте на практиці і у більшості шкіл впровадження змагань із гандболу та регбі-5 принесуть вчителям фізвиховання купу додаткових клопотів. Ну, наприклад, треба купувати м'яч для гри у гандбол, треба привчати юних гандболістів під час тренувань до змагань на стандартних майданчиках, яких у школах, гімназіях та ліцеях сьогодні немає. Наприклад, у Романові таких спортивних залів, де діти могли б грати у гандбол на спеціалізованому і з належними розмірами майданчику, просто немає. Стосовно

дебюту у програмі змагань «Пліч-о-пліч» регбі-5, то тут запитань ще більше. Річ у тім, що регбі як вид спорту – дуже контактна гра, яка супроводжується підвищеним рівнем травматизму. Враховуючи вкрай ослаблений стан здоров'я більшості дітей, тренувальні заняття і змагання з регбі-5 стають вкрай ризиковим випробуванням не лише для дітей, але й для вчителів фізвиховання, які мають подбати про те, аби в школі знайти охочих відчайдух, які не бояться травм і прагнуть жорсткої боротьби. Окрема тема – ставлення батьків до змагань із потенційно підвищеною вірогідністю травми. І, знову ж таки м'ячі для гри у регбі є не у кожній школі. Безумовно, і ручний м'яч (гандбол), і регбі-5 можуть стати і, очевидно, стануть новими змагальними видами у програмі «Пліч-о-пліч», але ціною яких зусиль це станеться? І хіба можна за два-три місяці в умовах сільської школи чи навіть селищного ліцею сформувати спортивну команду із гандболу? Чи так само із регбі-5! Адже ні у гандбол, ні у регбі діти на прибудинкових майданчиках не грали і грати не будуть. А коли вчитель фізвиховання матиме можливість навчити дітей хоча б елементам гри у гандбол? Важко відповісти, важко зрозуміти, а ще важче збагнути, для чого було збільшувати програму змагань «Пліч-о-пліч» ще на два види. Відтепер вчителі, керівники шкіл опинилися із вищеозначеними проблемами віч-на-віч. За рік, можливо, все ж таки станеться диво, і якраз напередодні Дня працівників фізичної культури і спорту їх знову привітають, а декого ще й відзначать нагородою, грамотою чи подякою. Зауважимо, що таких нагород нині заслуговує переважна більшість вчителів, які виховують у дітей силу, витримку і жагу до перемоги. Однак хотілося б, аби зусилля вчителя фізвиховання або тренера-наставника зустрічали адекватну оцінку і розуміння з боку держави чи хоча б чиновників освітянського міністерства. А то дивись: у наступному році до програми «Пліч-о-пліч» хтось візьме та й запропонує провести змагання із боротьби без правил. Є такий вид спорту, який не вимагає великих залів чи вартісного спортивентаря. Не доведи господи до цього, але ж – всього буває!

Що принесла середа, 18 вересня? Ми сподівалися на золото!

Віктор Єрофєєв

Календар чемпіонату Житомирщини з футболу у вересні 2024 року має сьогодні зовсім інший вигляд, аніж це було на старті футбольного сезону.

Причин дві – зникнення емблеми «Уборти» після першого кола чемпіонату і участь романівського FC «VIVAD» у чемпіонаті України серед аматорських команд. Заздалегідь узгодити календар обох чемпіонатів неможливо, тому календар чемпіонату Житомирщини за участі того ж «VIVADу» реалізується у так званому ручному режимі. Точніше, «вівадівці» грають матчі обласної першості у середу, але й буває, що вільною від графіка аматорської першості трапляється й субота. Ось так і сталося, наприклад, 14 вересня 2024 року. Цього дня чемпіони області поїхали грати до Путиловичів, де номінальними господарями стадіону вважалася місцева «Агро-Нива». Прогноз на гру у більшості фахівців, які стежать за розвитком подій

у ході футбольного чемпіонату Житомирської області, був однозначний – романівська команда має куди кращий потенціал, і завдання у FC «VIVAD» однозначно-категоричні – у черговий раз вибороти звання чемпіонів Житомирщини. Тому чотири «сухих» м'ячі, забиті у ворота «Агро-Ниви», нікого особливо не здивували: результат, як кажуть, очікуваний і справедливий.

Вслід за суботньою поїздкою до Путиловичів романівська команда вже 18 вересня прийматиме на своєму стадіоні чи не найголовнішого свого суперника у боротьбі за золоті медалі першості Житомирщини: до Романова на очне побачення із «VIVADом» приїздить коростенський «Мал». Станом на сьогодні, коли наш матеріал готується до виходу в газету, підсумок

поєдинку між FC «VIVAD» та FC «Мал» ще невідомий, але усім зрозуміло, що значення цього поєдинку напрочуд важливе.

Йдеться про те, що вже 18 вересня 2024 року романівська команда може достроково стати чемпіоном Житомирщини зразка 2024 року.

Для цього FC «VIVAD» має виграти домашній поєдинок або хоча б досягти у ньому нічийного результату. До речі, у минулому році сценарій розвитку подій у чемпіонаті Житомирської області розвивався майже аналогічним чином: за два тури до фінішу «Мал» приїхав до Романова, де створив сенсацію і виграв у господарів стадіону із мінімальною перева-

гою. Тоді, рік тому, аби визначити чемпіона Житомирщини, довелося грати додатковий, так званий золотий матч. І виграли його на полі житомирської «Спартак-Арени» якраз романівські футболісти, які учергове стали чемпіонами Житомирщини. У 2024-му році «VIVAD» грає впевненіше, і наміру поступитися коростенському клубові не має зовсім. А це означає, що якраз у середу, 18 вересня, коли наша газета буде віддрукованою, FC «VIVAD» може стати чемпіоном Житомирщини. Про всі найважливіші деталі протистояння затятих суперників (FC «VIVAD» і FC «Мал») ми розповімо вже у наступному виході нашої газети, який має побачити світ 25 вересня. Сподіваємося, що той, майбутній, наш матеріал буде піднесено радісним і вітальним. Втім, сьогодні

про це говорити поки що зарано. Додамо, що услід за здобуттям чергового чемпіонського звання (а ми у цьому не сумніваємося) «VIVAD» забажає суттєво покращити свій турнірний здобуток у чемпіонаті України серед аматорів. Поки що команда із Романова має у своєму активі лише єдину перемогу і одразу три поразки. Тому на всеукраїнському рівні «VIVADу» відступати нікуди. Тим паче, що оновлений і підсилений колектив «VIVAD» після дострокової перемоги у чемпіонаті Житомирської області буде налаштований дуже рідше. Як воно вийде насправді, скоро побачимо, однак вже сьогодні зрозуміло, що вже за тиждень на сторінках нашої газети з'явиться ціла купа футбольних новин. І для нас вони мають бути однозначно приємними.

В гості приїздили на «ЕтноВир», а тепер запрошують на «Білий борщ»

Два місяці тому, під час проведення фестивалю «ЕтноВир на Виспі», до Романова приїздила делегація із Гришківців, яка презентувала свою цікаву гастрономічну виставку на чолі зі знаменитим «Білим борщем».

А вже 21 вересня 2024 року у селі Гальчин, що входить до складу Гришківської сільської ради, відбудеться свято обласного масштабу «Білий борщ і не тільки...».

Таким чином Гришківська сільська рада впроваджує і закріплює традицію проведення унікального гастрофестивалю, відгомін, а, можливо, й слава про який досягає вже обласного рівня.

Романів, який у 2024-му році також започаткував проведення власного фестивалю, має поцікавитись досвідом гришківчан і відреагувати на «Білий борщ, і не тільки» належним чином.

Житомир запрошує гостей на грандіозний книжковий форум

Наталка Рисіч

Про цю подію обов'язково має дізнатися вся Житомирщина.

Із 20 вересня (п'ятниця) до 22 вересня (неділя) у Житомирі відбудеться дивовижна зустріч величезної кількості літературно-художніх талантів із усієї України.

Програма книжкового форуму «Відсіч. Без бар'єрів-2024» пропонує житомирянам і гостям міста небачено розкішну та багатопланову програму зустрічей, презентацій, літературних подій, лекцій, концертів, які відбуватимуться майже одночасно у кількох локаціях. Відкриття форуму заплановане на 13-у годину у п'ятницю у приміщенні Житомирського обласного інституту педагогічної освіти. Далі любителям, поціновувачам літератури чи поезії важко буде обрати місце чергової зустрічі чи події. Наприклад бібліотекари та бібліофіли з усіх житомирських усюд однозначно відвідають зустріч із директоркою Львівської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Іванчука Тетяною Пилипець. Вона пропонує тему для розмови «Як зробити свою бібліотеку успішною». До речі, у програмі книжкового форуму «Відсіч» запропоновано одразу кілька подій, які присвячені темі читацького інтересу, питанням орієнтації у світі літературного життя в умовах цифрової епохи. Низка заходів, приурочених процесу читання, виховання інтересу до культури читання, пройде у ході книжкового форуму і призначена вона для батьків, вчителів та асистентів вчителів, які працюють у класах із інклюзією.

Тренінг «Діти і ТікТок: що дорослі мають знати про соціальні мережі для дітей» буде однаково цікавим як батькам, так і педагогам, а загалом – усім, хто так чи інакше цікавиться або й безпосередньо бере участь у спілкуванні через соціальні мережі. Про секрети кінорежисури, про те, як іде процес створення нових кінострічок, присвячених темі війни, розповідатимуть популярні в Україні кінопродюсери, режисери і т. п. Про сучасний стан Житомирської прозової школи як дивовижного явища у процесі становлення та розвитку сучасної української літератури можна буде дізнатися у ході зустрічі із її засновником, письменником Володимиром Даниленком. Цікаво, що для участі у книжковому форумі до Житомира прибувають письменницько-поетичні десанти із Хмельницька та Рівного. Звісно ж, кожна із таких делегацій пре-

зентуватиме у програмі форуму свою сторінку під час певної події. Локаціями для проведення заходів книжкового форуму стануть добре відомі житомирянам заклади. Це, насамперед, вулиця Михайлівська, де організатори форуму планують встановити літературну сцену. Зовсім неподалік, у фойє та залах Житомирського телецентру (вул. Театральна, 7), і 20-го, і 21-го вересня відбудеться низка напрочуд цікавих подій. Ще одне місце проведення заходів книжкового форуму – кафе «Львівська майстерня шоколаду», де упродовж трьох днів працюватиме літературна кав'ярня. У магістраті, приміщення якого розташоване трохи далі від епіцентру книжкового форуму, також відбудеться кілька знакових і напрочуд цікавих зустрічей та імпрез із програми книжкового форуму.

Загалом Житомир чи не вперше за всю свою історію замахнувся і взявся провести літературно-мистецьку подію справді грандіозного масштабу. Звісно ж, книжковий форум «Відсіч» поки що не може конкурувати із львівським книжковим фестом, який має вже міжнародну популярність. Житомиряни зовсім не претендують випередити за популярністю низку книжково-літературних фестивалей, які проходять у столиці України. Однак за рівнем своєї унікальності, за мозаїчним спектром тематики подій, які пройдуть у Житомирі 20, 21 і 22 вересня 2024 року, житомирський книжковий форум має посісти гідне і навіть визначне місце в мереживі дуже активного мистецького тону нинішньої героїчної і стражденно згорьованої України. **Стати учасником чи гостем книжкового форуму «Відсіч. Без бар'єрів-2024» буде приємно, корисно і напрочуд цікаво. Повірте, перевірте і не пожалкуєте!**

Військовим буде легше отримати компенсацію за суборенду житла – аналітики пояснюють, що змінилося

Уряд спростив процедуру отримання компенсації за піднайм (суборенду) житла для військових.

Нові правила набули чинності 4 вересня 2024 року. Вони стосуються військовослужбовців різних силових структур, як-от ЗСУ, Нацгвардії, СБУ тощо.

Аналітики Центру спільних дій вважають, що закон справді полегшить процес отримання військовослужбовцями компенсації за піднайм житла. Він зменшує бюрократичне навантаження на військо-

вослужбовців та прискорює процедуру оформлення виплат.

Аналітикиня Центру спільних дій Ірина Корженкова пояснює, що відшкодування від держави зможуть отримати військові, що переважно несуть службу в іншому місті, де не мають власного житла та не забезпечені службовим.

Щоб держава оплатила службовцям піднайм, потрібні такі документи:

- оригінал або нотаріально посвідчена копія договору про найм;
- квитанція про оплату проживання;
- паспорт;
- військовий квиток.

Більше не потрібно надавати інформацію з Держреєстру речових прав на нерухоме майно та довідки про реєстрацію місця проживання. Це значно прискорить процес оформлення компенсації.

Також військовим не потрібно збирати документи для отримання компенсації самостійно. Це завдання перекадено на командирів. Також вони перевірятимуть інформацію про право власності на нерухомість та житлові умови військовослужбовців.

«У кожній військовій частині створюється житлова комісія, яка відповідає за облік військовослужбовців, котрі потребують поліпшення житлових умов, та перевірку їхніх квартир. Комісія періодично обстежує житло, складає акти, в яких фіксуються всі недоліки та порушення. До складу комісії зазвичай входять представники командира, медичної служби та військовослужбовців», – пояснює процедуру перевірки Корженкова.

Скільки грошей зможе компенсувати держава

Аналітикиня пояснює, що розмір компенсації для військового залежить від місця проходження служби.

З 1 січня 2024 року встановлено такі щомісячні виплати для військовослужбовців ЗСУ за піднайм (найм) житла:

- у місті Києві – 6053 гривні;
- в обласних центрах – 4542 гривні;
- в інших населених пунктах – 3028 гривень.

Ці суми можуть не покривати повністю вартість оренди житла, особливо у

великих містах. Проте вони допомагатимуть зменшити витрати на проживання.

Як ще держава допомагає військовим із житлом

Згідно з постановою військовослужбовці з вислугою 20 років і більше мають право на житло для постійного проживання або грошову компенсацію за нього. Це право надається один раз за весь час служби за умови, що військовий не використав право на безоплатну приватизацію житла. Додатково військовослужбовці ЗСУ можуть скористатися пільговою іпотекою під 3% річних.

Проте якщо військовий має право на кілька видів компенсацій за житло, то отримати він може тільки за одну з них – на свій вибір, пояснює Ірина Корженкова. Якщо гроші виплатили помилково, військовий має їх повернути, а якщо він із цим не згоден – питання вирішуватимуть у суді.

Джерело: Центр спільних дій

У яких випадках пацієнтам надходять СМС-повідомлення від ЕСОЗ

Смс-повідомлення від ЕСОЗ – це найбільш поширений варіант підтвердження дії чи інформування в електронній системі охорони здоров'я (ЕСОЗ).

Перше СМС-повідомлення від ЕСОЗ пацієнт отримує при реєстрації у системі або при поданні декларації лікарю «первинки». Надалі за фактом наступних звернень до надавачів медичних послуг можуть надходити повідомлення, наприклад, про е-направлення, е-рецепт, МВТН тощо.

Сьогодні детальніше розглянемо, у яких випадках надходять СМС-повідомлення від ЕСОЗ, що вони означають та що робити, якщо повідомлення не надходять.

Які СМС-повідомлення надходять від ЕСОЗ?

Всі СМС-повідомлення від ЕСОЗ надсилаються виключно від імені «E-health».

Смс-повідомлення від ЕСОЗ при реєстрації пацієнта в системі або оновленні персональних даних

Смс-повідомлення від E-health надходять пацієнтам, зареєстрованим у системі. Нині реєстрація пацієнтів виконується виключно медиками. Однак невдовзі в Україні запрацює особистий кабінет пацієнта, завдяки якому пацієнти зможуть обрати сімейного лікаря, терапевта чи педіатра та самостійно подати йому декларацію онлайн.

Перше повідомлення надходить під час реєстрації і містить 4-значний код, називаючи який, пацієнт підтверджує лікарю правильність реєстраційних даних та приналежність номеру телефона пацієнтові.

Також при реєстрації в ЕСОЗ пацієнт обирає один із методів автентифікації в системі – за документами, через законного представника або за номером телефону. При виборі останнього варіанту сповіщення від ЕСОЗ будуть надходити саме на цей номер телефону.

Смс-повідомлення від ЕСОЗ при поданні декларації лікарю

Коли пацієнт подає декларацію сімейному лікарю, йому також на телефон надійде повідомлення з кодом підтвердження. Називаючи одноразовий чотиризначний код з повідомлення, пацієнт схвалює подання декларації з лікарем.

Подання декларації в ЕСОЗ відбувається виключно за особистої присутності пацієнта після її власноручного підписання.

Лікарі не телефонують пацієнтам з метою дізнатись код, пацієнт особисто називає його лікарю.

Не повідомляйте код, вказаний у СМС, невідомим особам, що вам телефонують.

Смс-повідомлення від ЕСОЗ при отриманні е-направлення

Пацієнт також отримує повідомлення від ЕСОЗ з номером е-направлення. Так, якщо наприклад лікар-кардіолог призначає консультацію лікаря-невролога чи лікаря-ендокринолога, після формування е-направлення та якщо в пацієнта зазначено номер телефону при реєстрації – йому у повідомленні надходить 16-значний номер направлення в форматі «Ваше направлення: 6495-7332-1362-2361».

З цим е-направленням пацієнт може звернутися у будь-який медзаклад та до будь-якого медичного спеціаліста відповідного профілю на власний вибір відповідно до призначення.

Номер е-направлення, яке прийшло в повідомленні від ЕСОЗ, пацієнт називає в реєстратурі обраного медзакладу або лікарю безпосередньо під час запису або перед прийомом.

Виконавець е-направлення не має права вимагати паперову пам'ятку про

е-направлення. Вся необхідна інформація може бути отримана за номером е-направлення.

Зауважимо, що е-направлення дає можливість отримати медпослуги безоплатно у закладах, які мають укладені договори з НСЗУ за відповідним пакетом послуг Програми медичних гарантій.

Смс-повідомлення від ЕСОЗ при виписуванні е-рецепта

Частина лікарських засобів відпускається в аптеках лише за наявності е-рецепта. Цей медичний цифровий документ створює лікар, а пацієнту на номер телефону надходить СМС-повідомлення від ЕСОЗ з номером е-рецепта та кодом погашення для отримання ліків в аптеці. У повідомленні зазначається: «Ваш рецепт: XXXX-XXXX-XXXX-XXXX. Код підтвердження: XXXX».

Пацієнт повідомляє номер е-рецепта фармацевту, за яким він здійснює пошук необхідного лікарського засобу. Якщо відповідні ліки є в аптеці у необхідній кількості та торгова назва і її вартість влаштовують пацієнта, то він надає фармацевту код підтвердження для відпуску ліків.

Е-рецепт у деяких випадках можна отримати дистанційно без візиту до лікаря, а пацієнтові прийде СМС-повідомлення з новим номером е-рецепта.

Смс-повідомлення від ЕСОЗ з кодом підтвердження згоди на доступ до медичних даних

Маючи зазначений номер телефону в системі, пацієнт може управляти доступом до власних медичних даних. Так, якщо у лікаря відсутній доступ, він сформує запит на перегляд певних даних.

Пацієнту надходить СМС-повідомлення від ЕСОЗ з 4-значним кодом підтвердження доступу. Лікар зможе переглянути дані пацієнта лише після введення цього коду в систему.

Таким чином, саме пацієнт керує доступом до своїх медичних даних, зокрема чутливих, і при потребі може відкликати свою згоду на доступ.

Що робити, якщо повідомлення від ЕСОЗ раніше надходили, а тепер – ні?

Зверніть увагу, що СМС-повідомлення від ЕСОЗ будуть надходити на той номер телефону, який ви вказали при реєстрації в ЕСОЗ. Якщо ви змінили цей номер, то потрібно відповідні зміни внести і в системі, вказавши актуальний номер телефону.

Залежно від того, чи маєте ви доступ до старого номеру телефона, оновити дані в ЕСОЗ можна або через сімейного лікаря чи будь-якого іншого лікаря, або ж через НСЗУ.

Що робити, якщо надходять повідомлення від ЕСОЗ, але до лікаря ви не зверталися?

Якщо ви отримали СМС, а до лікаря не зверталися, імовірно, лікар припустився помилки. Могло статися так, що при введенні номера телефона лікар помилився і вказав комбінацію, яка співпадає із вашим номером.

Варто з'ясувати, хто виписує ці направлення. Таку інформацію можна знайти у вашому пацієнтському кабінеті в медичній інформаційній системі (МІС), якою користується медзаклад, де ви уклали декларацію із сімейним лікарем.

Що рекомендовано зробити:

1. Зверніться до сімейного лікаря і попросіть його переглянути в пацієнтському кабінеті в МІС інформацію про візити, яких не було.

2. Звернутися до медзакладу, де вказаний візит. Головний лікар зобов'язаний з'ясувати, з яких причин такий запис був внесений та забезпечити його позначення у системі як помилковий.

3. Або ж ви можете звернутися до Національної служби здоров'я України з офіційною скаргою через форму у розділі «Громадянам» на сайті НСЗУ або за телефоном 16-77.

Зверніть увагу! Смс-повідомлення від ЕСОЗ з номером е-направлень, номером МВТН, номером е-рецептів та кодів їхнього погашення надходять на той номер телефону, який вказаний в Реєстрі пацієнтів. Номер телефону – це зручний канал отримання сповіщень від ЕСОЗ, тому рекомендуємо при реєстрації в системі обирати метод авторизації «за номером телефону».

стежте за його актуальністю і якщо змінюєте, відразу оновлюйте і в ЕСОЗ. За наявності номеру телефона пацієнт зможе не лише самостійно управляти доступом до своїх медичних та чутливих даних, але й буде в курсі щодо дій з такими даними. Якщо хтось захоче отримати доступ до даних пацієнта, то без 4-значного коду з СМС такий доступ не буде видано або ж якщо хтось створить пацієнту е-направлення, то система оперативного його про це повідомить.

Вакцинація під час вагітності захищає матір і дитину

Кожна вагітність для жінки – це неповторний і надважливий досвід, який триває весь період вагітності та грудного вигодовування.

У цей час здоров'я жінки потребує особливої уваги, а турбота про новонароджене немовля стає пріоритетом.

Кожна мама мріє вберегти своє дитя від смертельно небезпечних інфекційних хвороб. Однак вагітність і пологи можуть послабити імунну систему жінки, роблячи вразливою до інфекцій і її саму, і немовля. Єдиним дієвим і абсолютно безпечним методом специфічної профілактики є вакцинація. Вакцини допомагають захистити як матір, так і дитину, в тому числі і під час грудного вигодовування.

Грудне вигодовування – це не тільки спосіб годування дитини

ВАКЦИНАЦІЯ ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ ЗАХИЩАЄ МАТІР І ДИТИНУ

та потужний емоційний зв'язок між матір'ю і немовлям. Це ще й можливість передачі антитіл (спеціальні білки, які організм виробляє для боротьби з захворюваннями) від матері до дитини через грудне молоко. Вакцинація під час грудного вигодовування захистить маму і допоможе малечі боротися з цими інфекціями в перші місяці життя.

Наприклад вакцинація проти кашлюку, дифтерії та правця дозволяє матері передати антитіла до цих хвороб через плаценту (при вакцинації під час вагітності) та через грудне молоко (під час грудного вигодовування). Численні дослідження доводять, що вакцинація проти дифтерії, правця та кашлюку призводить до збільшення рівня антитіл у грудному

молоді. Це забезпечує додатковий захист новонародженого, оскільки антитіла передаються через грудне молоко.

ЧИ БЕЗПЕЧНО РОБИТИ ЩЕПЛЕННЯ ВАГІТНИМ

Дослідження підтвердили, що вакцинація проти дифтерії, правця і кашлюку під час вагітності та грудного вигодовування є безпечною, ефективною та рекомендованою у всьому світі.

КОМУ ВАРТО РОБИТИ ЩЕПЛЕННЯ

Рекомендується вакцинуватися під час кожної вагітності між 27 і 36 тижнями незалежно від того, чи отримувала жінка планові щеплення до вагітності чи під час попередньої вагітності.

Також рекомендується зробити планові щеплення усім, хто матиме близький контакт з малюком (бабьові, бабусям та діусям). Планова ревакцинація від дифтерії та правця – кожні 10 років.

КОЛИ НЕОБХІДНО РОБИТИ ЩЕПЛЕННЯ НЕМОВЛЯТІ?

Щоб отримати повний захист від дифтерії, кашлюку та правця, треба дотримуватися графіка вакцинації згідно з Національним календарем профілактичних щеплень. Дітям вакцина вводитьься в кілька етапів: у віці 2, 4, 6 місяців з ревакцинацією у 18 місяців. Подальші щеплення проти дифтерії та правця проводять у 6, 16 і 26 років, а далі – кожні наступні 10 років.

ДЕ ВАКЦИНУВАТИСЯ?

Щоб вакцинуватися, записуйтеся на прийом до свого сімейного лікаря, терапевта або зверніться до найближчого закладу охорони здоров'я. Уся вакцинація за календарем – безоплатна. В усіх регіонах України є достатня кількість якісних вакцин проти кашлюку, дифтерії та правця для всіх.

Гороскоп на тиждень 18 вересня - 24 вересня

ОВЕН
Ви будете зайняті копійкою роботою з документами та наведенням ладу у проєктах. Підприємцям не потрібно поспішати робити все й одразу.

ТЕЛЕЦЬ
Період буде відносно стабільним у плані фінансів, проте бажаного рівня очікувати поки що не доводиться. В особистому житті – не все гладко.

БЛИЗНЯТА
Вдома на роботі сильно послаблює ваш організм, тому не нехуйте сном. Попсують нерви конфлікти з ріднею на ґрунті фінансових питань.

РАК
У цей період ви будете по-справжньому улюблені та бажані, а передчуття позитивних змін допоможе вийти із зони комфорту.

ЛЕВ
Багато Левів будуть змушені зайнятися переоформленням документів, податковими деклараціями, вирішенням юридичних питань.

ДІВА
Загалом організм зараз досить міцний, і навіть ті, хто страждає на серйозні захворювання, відчують полегшення. В іншому доведеться попрацювати.

ТЕРЕЗИ
Можливе отримання винагороди за додаткову роботу, вам можуть повернути старий борг. Самотні представники знака відчують романтичний настрій.

СКОРПІОН
Поточний тиждень для вас – період грандіозних змін, досягнень та підготовки до рішучих кроків у всіх напрямках. Вірте у свої сили та дійте!

СТРІЛЕЦЬ
Підвищену увагу можуть вимагати питання фінансового плану. Багатьом підприємцям доведеться переглянути бюджет.

КОЗОРІГ
Від вашої доброзичливої поведінки залежатиме не лише кар'єра, а й фінансове становище. Проблемними можуть стати стосунки з підлеглим.

ВОДОЛІЙ
Намагайтеся більше часу проводити з сім'єю або коханою людиною. Приділіть увагу дітям, займіться з ними корисною справою.

РИБИ
Можливі серйозні конфлікти з далекими родичами через спадок чи фінансові питання. Закохані пари відчуватимуть напруженість у стосунках.

Джерело: TCH

Смачного!

Салат з кукурудзою, шампінйонами та куркою

Інгредієнти: 2 качани кукурудзи, 300 г курячого філе, 2 ст. л. олії, 200 г шампінйонів, сіль до смаку, 8 гілочок кропу, 1 ст. л. французької гірчиці.

• Відваріть 2 качани свіжої кукурудзи. Поки вариться кукурудза, поріжте на невеличкі шматочки 300 г курячого філе.

• Обсмажте філе на 2 ст. л. олії протягом 3-5 хвилин.

• Додайте до курки 200 г шампінйонів, порізаних на часточки. Смажте ще 5 хвилин. Посоліть до смаку. Зніміть з пательні та охолодіть.

• Зріжте з вареної кукурудзи зернятка. Має вийти приблизно 300-350 г.

• Змішайте кукурудзу, курку та гриби. Додайте 8 гілочок дрібно порізаного кропу.

• Додайте 1 ст. л. французької гірчиці та ретельно перемішайте. Нехай смакує!

Свіжий вітамінний салат з цвітної капусти

Для салату: 1 маленька або 1/2 великої цвітної капусти (300-350 г), 1 морквина, 1 червона цибулина, 1/2 пучка петрушки, 2 ст. л. каперсів. **Для соусу:** 1 ст. л. білого винного оцту, 1 ч. л. діжонської гірчиці, 2 ст. л. оливкової олії, 1 ст. л. майонезу.

• Візьміть 1 маленьку або 1/2 великої цвітної капусти та розберіть її на суцвіття. Має вийти десь 300-350 г.

• Натріть 1 морквину на велику тертку, дрібно поріжте 1 червону цибулину. Подрібніть 1/2 пучка петрушки.

• Змішайте у глибокій мисці цвітну капусту, моркву, цибулю, петрушку та 2 ст. л. каперсів.

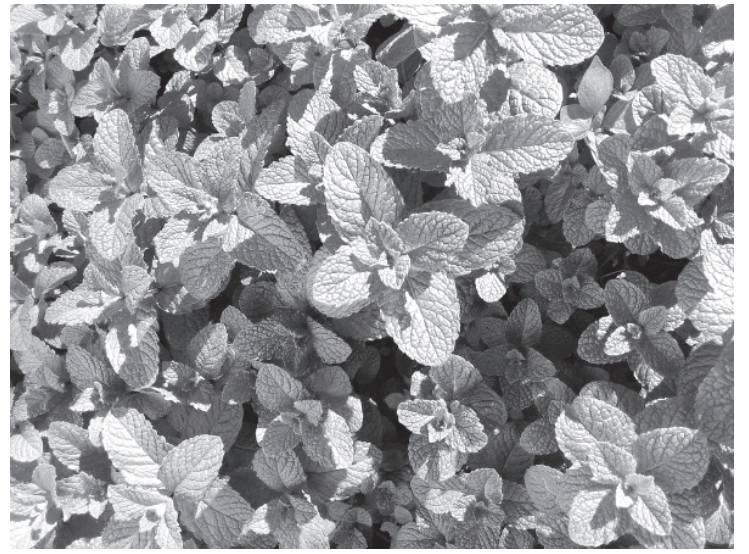
• Збийте 1 ст. л. білого винного оцту, 1 ч. л. гірчиці у зернах, 2 ст. л. оливкової олії та 1 ст. л. майонезу.

• Заправте салат соусом та подавайте до столу. Нехай смакує!

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Де найкраще збирати та як правильно висушити й зберігати листя м'яти

Листя м'яти легко засушити, й у такому вигляді воно зберігається роками.

Якщо вам пощастило жити у місцях, де росте багато корисних трав – використовуйте їх собі на благо. І обов'язково заготовляйте на зиму. Адже теплі дні скоро закінчаться, і свіжих ароматних листочків не стане. А звичка пити чай із лікувальними травами залишиться.

Наприклад, ви можете заготовити листя м'яти. Для цього намагайтеся рвати лише цілі гілочки. Звертайте увагу на запах – якщо він занадто слабкий, то такі рослини краще оминати. Максимальна користь сконцентрована в листі, яке пахне сильно, задушаючи інші аромати.

Бажано збирати м'яту в тінистих місцях та сушити там, де вона буде прихована від прямих променів сонця. Багато людей, наприклад, збирають м'яту в пучки, зв'язують та підвішують на верандах, в альтанках.

Але можна розкласти врожай і на столі або чистому простираллі на підлозі. Голо-

вне, щоб до запасів не дісталися свійські тварини, діти та сонце. Останнє спалить листочки й випалить всю користь. Таку сировину не можна додавати до чаю або цілющого коктейлю зі свіжих овочів та фруктів.

Якщо у вас вдома є електрична сушарка, то вам пощастило – так ви скоротите термін заготівельних робіт в кілька разів. Залежно від потужності виробу сушене листя буде повністю готове до використання через 5-10 годин.

Але не менш важливо і як зберігаються засушені листочки. Найкраще покласти їх нещільно в скляні банки з кришкою, що щільно закручується. А самі банки слід поставити у шафу із дверцятами.

Але навіть за дотримання всіх правил нескінченно зберігатися м'ята не може. Вона може відволожитися (наприклад, через часте пірнання в банку) або втратити більшу частину корисних властивостей. Найкраще заготовляти листя м'яти щороку. У цьому разі воно точно зміцнить ваше здоров'я.

Домашній лимон скидає плоди: які головні помилки у догляді були допущені

Оптимальні умови для вирощування кімнатного лимона.

Іноді трапляється так, що домашній і здоровий на вигляд лимон раптом починає скидати свої плоди.

З чим пов'язана така поведінка рослини?

Зазвичай плодові культури починають сипатися через помилки у догляді за ними.

У нашій статті ми розгля-

немо, чого саме не вистачає лимонному дереву для нормальної життєдіяльності та гарного плодоношення. Врахуйте цей нюанс.

Лимон починає погано почуватися, якщо в приміщенні, де він розташовується, повітря стає занадто сухим. Зазвичай сухість повітряного середовища виникає при працюючих батареях центрального опалення.

Щоб створити комфортні умови для лимона, рекомендується постійно зволожувати повітря, також слід накрити батареї щільною тканиною.

Крім того, не варто забувати про регулярне, помірне поливання та своєчасне внесення добрив. Будьте уважні до лимона, і тоді він подарує вам безліч своїх важких, соковитих і дозрілих плодів.

Джерело: Ukr.Media

18 вересня середа	19 вересня четвер	20 вересня п'ятниця	21 вересня субота	22 вересня неділя	23 вересня понеділок	24 вересня вівторок
+ 12° + 22°	+ 14° + 22°	+ 11° + 22°	+ 12° + 22°	+ 11° + 12°	+ 10° + 21°	+ 11° + 22°
747 ТИСК, ММ	749 ТИСК, ММ	749 ТИСК, ММ	747 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	745 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ

Цікаві факти про лимони

- У минулому столітті лимонний сік використовували під час виготовлення фарб для тканин. Для цього його випарювали, щоб отримати рідину практично чорного кольору, дуже густу.
- У Європі лимони, завезені туди з Індії після східних походів Олександра Македонського, спочатку називалися індійськими яблуками.
- Якщо вичавити з лимона трохи соку в пересолений суп, надмірна солоність перестане відчуватися.
- В Індії лимони маринують приблизно так само, як в Україні маринують огірки і помідори.
- В Іспанії лимони є одним із символів нерозділеного кохання.
- Лимони є потужним засобом проти цинги, хвороби, яка століття тому буквально косила моряків. А першою людиною, яка здогадалася про корисні властивості цього фрукта, був англійський мореплавець і першовідкривач Джеймс Кук.
- У багатьох країнах лимонні дерева вирощують у декоративних цілях.
- Лимонний сік здатний очистити руки і губи від чорничного соку, тому в хороших ресторанах

чорниці завжди подають з лимонами.

- Лимонна ефірна олія коштує дуже дорого, тому що для виробництва 1 кг цього продукту потрібно близько 3000 цих фруктів.

- За вмістом цукру лимони лише вдвічі поступаються полуниці.

- Ці фрукти здатні швидко зміцнити слабкі нігті. Для цього кінчики пальців занурюють у половинки свіжого лимона, приймаючи подібні «лимонні ванни» протягом тижня щодня.

- Лимонний сік вбиває бактерії, тому з давніх часів люди додавали його сік у воду, щоб знизити ризик отруїтися чим-небудь.
- У свіжих лимонах міститься багато вітамінів А, В, Р і С.

- Вода з додаванням лимонного соку допомагає виводити з організму токсини.

- Свіжий лимон можна зберігати в холодильнику до місяця, а то й більше.

- Середньовічні лікарі вважали, що лимони здатні боротися з чумою. Також лимонному соку приписували й інші корисні властивості, наприклад стверджувалося, що він є протиотрутою від зміїних укусів.

- У середньому один лимон містить у собі до-

бову норму вітаміну С для середньостатистичної дорослої людини.

- Змішавши лимонний сік із сіллю, можна легко очистити металеві предмети від іржі.

- Якщо секунд приблизно 15 погріти жорсткий і недостиглий лимон у мікрохвильовці, він стане м'яким і соковитим.

- Лимонад отримав свою назву завдяки тому, що його почали готувати саме з цих фруктів.

- Якщо лимон дозрів, на цукор припадає до 3-3,5% його маси.

- Лимонна кірка відрізняється високою щільністю. У середньому на неї припадає 35-40% від загальної маси фрукта.

- Найбільше у світі лимонів вирощується в Індії та Мексиці. Дві цих країни в цілому забезпечують близько третини світового врожаю лимонів.

- Лимонні дерева можуть виростати до 5-7 метрів і жити до 30-40 років.

- У середньому одне лимонне дерево дає близько 300 плодів за сезон. Хоча бувають і дерева-рекордсмени, на яких виростало по 2000-2500 лимонів.

- Сумарний щорічний урожай лимонів у всьому світі сягає 24 млн тонн.

Джерело: faktypro.com.ua

РЕКЛАМА

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
постійно проводить індивідуальне навчання та підвищення кваліфікації
ТРАКТОРИСТІВ-МАШИНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.

067-410-12-15
097-675-58-35
067-799-04-27

ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ НА НАВЧАННЯ.

ПРОДАЄТЬСЯ ТОРФОБРИКЕТ

для опалення
Доставка по домовленості
380673645617

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

380678794357
380679759461
380663478257
Іван Васильович

В наявності круги колодязні та каналізаційні, дашки до них

БУДМАТЕРІАЛИ
ДОШКА ПОЛА, БРУС
ВАГОНКА, РЕЙКА МОНТАЖНА

ВСЕ НАЙКРАЩЕ У НАС

Тел.: (097) 74-55-459
(096) 909-34-59

КУПУЄМО ВРХ

За кращими цінами

- СВИНІ, КНУРІ
- КОРОВИ, ТЕЛЯТА
- КОНІ, ЛОШАТА
- БИЧКИ
- ЛЕЖАКИ, ДОРІЗИ
- ТІЛЬНІ ТЕЛИЦІ
- ДІЙНІ КОРОВИ
- ПЕРЕХІДНІ ТЕЛЯТА

097-18-75-082
098-52-52-935 Михайло

ВТРАЧЕНЕ СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА КВАРТИРУ №104 В БУДИНКУ №17, ПО ВУЛИЦІ СЛОБІДСЬКА В М. ЖИТОМИРІ, № 57808 ВІД 30 КВІТНЯ 2008Р., ВИДАНЕ НА ІМ'Я ІВАНЕНКО ВАЛЕРІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА, ІВАНЕНКО ТЕТЯНИ ЮРІВНИ, ШИЛКІНА МАРІЇ СЕМЕНІВНИ, ІВАНЕНКО ОЛЕКСАНДРА ВАЛЕРІЙОВИЧА, ІВАНЕНКО ІРИНИ ВАЛЕРІЙОВИЧ, ІВАНЕНКО НЕДІЙСИМ.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ
067 412-89-81

0 800 213 103

телефонуйте до контакт-центру системи з надання безоплатної правової допомоги

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОРУЧ

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

ПІДТРИМАЙ СВОБОДУ СЛОВА!

ПЕРЕДПЛАТИ

на 1 місяць - 26,00 грн,
на 3 місяці - 78,00 грн,
на 6 місяців - 156,00 грн

у найближчому поштовому відділенні!

18 вересня 2024 р.
№ 35 (270)

Газета є членом
Всесвітньої газетної
Асоціації

Ідентифікатор медіа R30-02941.

Видавець – ПП "Медіа Ресурс";
адреса: 10014, м. Житомир,
вул. Рильського, 9, каб. 407

Адреса редакції: м. Житомир,
вул. Рильського, 9, 4й пов., каб. 407
Тел.: (0412) 418-189

Директор:
Олександр Васильковський,
тел.: 0 (67) 510-50-75
alex.vasilykovskiy@gmail.com

Головний редактор:
Ольга Сидельська,
тел.: 0 (97) 470-60-17

Рекламний відділ:
Людмила Павлюк
тел.: 0 (67) 412-89-81

Редакція не несе
відповідальності за зміст
реklamних матеріалів.
Редакція може не
поділяти думку авторів
матеріалів. Передрук
матеріалів видання
повинен бути узгодже-
ний з редакцією.

Віддруковано
в друкарні «Від і До»,
м. Чернівці, вул. Заводська, 37-В.
Тел.: (050) 3763347.

Зам. наклад: 5000 прим.
Замовлення №994

Частина тиражу
розповсюджується
безкоштовно.

9 786177 234110